

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова вченої ради

07.02.2022

Протокол № 1 п. 4

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ від 07.02.2022 № 31

ПОЛОЖЕННЯ

07.02.2022 № 11

**ПРО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ
ДОБРОЧЕСНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИМИ ТА
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ
ТА ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Вінниця 2022

1 Загальні положення

1.1 Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти (далі – Положення) Вінницького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету (далі – ВТЕІ ДТЕУ) розроблене на підставі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Порядку присвоєння вчених звань, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 656, «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами), Етичного кодексу ученого України, затвердженого Загальними зборами Національної академії наук України (постанова № 2 від 15 квітня 2009 р.), листа МОН України від 26 жовтня 2017 р. № 1/9-565, Статуту Державного торговельно-економічного університету, Положення ВТЕІ ДТЕУ, Етичного кодексу здобувачів вищої освіти ВТЕІ ДТЕУ та інших нормативно-правових актів.

Це Положення визначає основні принципи академічної доброчесності, утвердження чесності та етичних цінностей науково-педагогічними, педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти в освітній, науковій, виховній та інших видах діяльності, створення нових механізмів побудови комунікації в інституті та необхідних умов для недопущення порушень академічної доброчесності.

1.2 Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватись учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

1.3 Для забезпечення академічної доброчесності необхідно дотримуватися таких принципів:

- верховенства права;
- демократизму;
- законності;
- соціальної справедливості;
- пріоритетності прав і свобод людини та громадянина;
- рівноправності;
- гарантування прав і свобод;
- науковості;
- професіоналізму та компетентності;
- партнерства і взаємодопомоги;
- поваги та взаємної довіри;
- відкритості і прозорості;
- відповідальності за порушення академічної доброчесності.

1.4 Види академічної відповідальності визначаються р. 5 цього Положення.

1.5 За дії (бездіяльність), що Законом України «Про освіту» визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законодавством.

2 Дотримання академічної доброчесності педагогічними та науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти

2.1 Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними та педагогічними працівниками передбачає:

2.1.1 Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших осіб.

2.1.2 Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права.

2.1.3 Надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність.

2.1.4 Об'єктивне оцінювання результатів навчання.

2.2 Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

2.2.1 Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей).

2.2.2 Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

2.2.3 Дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права.

2.2.4 Надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

2.2.5 Контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти в освітньому процесі та науковій діяльності.

3 Порушення академічної доброчесності

3.1 Порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат; самоплагіат; академічне шахрайство; фабрикація; фальсифікація; списування; обман; хабарництво; необ'єктивне оцінювання; піратство; вчинення дій, що створюють загрозу порушення авторського права і (або) суміжних прав, приватний інтерес.

3.2 Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства, а саме:

3.2.1 Копіювання чужої наукової роботи, чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем.

3.2.2 Створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел.

3.2. Рерайт – перефразування чужої праці без згадування оригінального автора.

3.3 Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

3.4 Академічне шахрайство передбачає будь-які дії учасників освітнього процесу змістом яких є:

3.4.1 Посилання на джерела, які не використовувалися в роботі.

3.4.2 Використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо).

3.4.3 Проходження процедур контролю знань підставними особами.

3.4.4 Списування.

3.4.5 Повторне використання раніше виконаної іншою особою письмової роботи (лабораторної, контрольної, індивідуальної, курсової, кваліфікаційної тощо).

3.5 Фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.

3.6 Фальсифікація – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

3.7 Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

3.8 Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

3.9 Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

3.10 Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти.

3.11 Піратство у сфері авторського права і (або) суміжних прав.

3.12 Вчинення дій, що створюють загрозу порушення авторського права і (або) суміжних прав.

3.13 Приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними або юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських та інших організаціях.

4 Порядок перевірки на академічний плагіат

4.1 Перевірці на академічний плагіат підлягають:

4.1.1 Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти. У відгуку керівника

зазначається інформація про відсутність у роботі академічного плагіату.

У випадку виявлення академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти до захисту – робота направляється на доопрацювання з повторною перевіркою на плагіат.

4.1.2 Навчальні та науково-методичні праці (навчальні посібники, підручники (у тому числі електронні видання), монографії, програми дисциплін тощо).

У витязі із протоколу засідання кафедри щодо рекомендацій до видання навчальних та науково-методичних праць зазначається інформація про відсутність у роботі академічного плагіату. У разі виявлення плагіату, праці відправляються на доопрацювання з повторною перевіркою на наявність запозичення.

4.2 Перевірка на наявність запозичень здійснюється з використанням відповідних технологій та комп'ютерних програм, які знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет. Для перевірки рекомендується використовувати програми UNICHECK (<https://unicheck.com/education>), CompareSuite (<http://soft.mydiv.net/win/download-Compare-Suite.html>) та інші.

4.3 Критерії оцінювання академічного плагіату:

4.3.1 У наукових роботах науково-педагогічних працівників, (монографії, методичні рекомендації, підручники, навчальні посібники, дисертаційні роботи, статті, тези тощо): понад 90 % - текст письмової роботи є оригінальним (несуттєвий об'єм запозичень); від 75 % до 90 % - оригінальність тексту задовільна (незначний об'єм запозичень), проте слід переконатися у наявності і правильному оформленні цитувань та посилань на використані джерела; від 60 % до 75 % - письмова робота приймається до розгляду після доопрацювання автором (авторами) та наявності і правильного оформлення цитувань та посилань на використані джерела, оскільки має значний об'єм запозичень; менше 60 % - письмова робота до розгляду не приймається і не може бути рекомендована до друку (захисту), оскільки має суттєвий об'єм запозичень, що трактується як плагіат.

4.3.2 У письмових роботах здобувачів вищої освіти (кваліфікаційні роботи, статті тощо): понад 88 % - текст письмової роботи є оригінальним (несуттєвий об'єм запозичень); від 88 % до 80 % - оригінальність тексту задовільна (незначний об'єм запозичень), проте слід переконатися у наявності і правильному оформленні цитувань та посилань на використані джерела; від 80 % до 50 % - письмова робота приймається до розгляду після доопрацювання автором (авторами) та наявності і правильного оформлення цитувань та посилань на використані джерела, оскільки має значний об'єм запозичень; менше 50 % - письмова робота до розгляду не приймається і не може бути рекомендована до друку (захисту), оскільки має суттєвий об'єм запозичень, що трактується як плагіат.

4.4 Результати перевірки можуть бути оскаржені автором через подання апеляції на ім'я директора у 3-й термін після офіційного визнання наявності плагіату. За наказом директора створюється апеляційна комісія по розгляду апеляції, до складу якої повинні входити авторитетні наукові та/або науково-педагогічні працівники, голова первинної профспілкової організації,

представники органів студентського самоврядування (якщо плагіат виявлено у здобувачів ступеня освіти «бакалавр», «магістр»), інші особи (за їх згодою). Апеляція розглядається апеляційною комісією у 3-х денний термін після виходу наказу про створення апеляційної комісії, якщо інший термін не зазначено в наказі. Висновок комісії оформлюється відповідним протоколом.

4.5 Попередження академічного плагіату:

4.5.1 Використання інституційного репозитарію наукових і навчально-методичних праць, дисертаційних, кваліфікаційних та курсових робіт (далі – репозитарій) на базі лабораторії дистанційного навчання ВТЕІ ДТЕУ з метою використання його для внутрішньої перевірки на плагіат.

4.5.2 Використання комп'ютерної програми для внутрішньої перевірки текстів на наявність академічного плагіату.

4.5.3 Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед здобувачів вищої освіти на лекціях, семінарах з питань наукової етики, запобігання та виявлення плагіату у кваліфікаційних роботах і наукових працях.

4.5.4 Ознайомлення науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти з цим Положенням.

5 Відповідальність за порушення академічної доброчесності

5.1 Учасники освітнього процесу інституту несуть відповідальність за порушення академічної доброчесності відповідно до вимог чинного законодавства України.

5.2 За порушення академічної доброчесності науково-педагогічні та педагогічні працівники ВТЕІ ДТЕУ можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

5.2.1 Оголошення догани.

5.2.2 Відмова у рекомендації щодо присвоєння вченого звання.

5.2.3 Позбавлення права брати участь у роботі визначених Законом України «Про освіту» органів чи займати визначені законом посади.

5.3 За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

5.3.1 Повторне проходження оцінювання (іспит, тощо).

5.3.2 Повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

5.3.3 Позбавлення академічної стипендії.

5.3.4 Відрахування з інституту.

6 Організація роботи Комісії з питань етики та академічної доброчесності

6.1 Для виконання норм цього Положення, Етичного кодексу ученого України, Етичного кодексу здобувачів вищої освіти ВТЕІ ДТЕУ, Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у ВТЕІ ДТЕУ, Положення про політику попередження і боротьбу із сексуальними домаганнями у ВТЕІ ДТЕУ створюється Комісія з питань етики та академічної доброчесності (далі – Комісія). Комісія створюється як незалежний орган і керується у своїй діяльності Конституцією України, законодавством у сфері освіти та вищої освіти, нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України,

Статутом ДТЕУ, Положенням ВТЕІ ДТЕУ, Правилами внутрішнього розпорядку, іншими нормативними документами ВТЕІ ДТЕУ та цим Положенням.

6.2 Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви про порушення питань етики та академічної доброчесності, надавати пропозиції адміністрації інституту щодо притягнення до академічної відповідальності.

6.3 Персональний склад Комісії та зміни до її складу затверджує вчена рада ВТЕІ ДТЕУ.

6.4 Організовує роботу та керує діяльністю Комісії голова, який у межах своєї компетенції: скликає засідання Комісії; головує на засіданнях; організовує підготовку до розгляду матеріалів, передбачених цим Положенням. У разі потреби голова Комісії залучає до роботи експертів та консультантів. При відсутності голови Комісії його функції і обов'язки виконує заступник голови Комісії. Секретарем Комісії призначається один із членів Комісії.

6.5 До складу Комісії можуть бути залучені заступники директора, декани, завідувачі кафедр, здобувачі вищої освіти, голова первинної профспілкової організації, провідний юрисконсульт, експерти з питань предмету розгляду порушення.

6.6 Комісія розглядає заяви про порушення норм цього Положення від науково-педагогічних, педагогічних працівників, співробітників, здобувачів вищої освіти, а також за заявою сторонніх осіб, доручень Міністерства освіти і науки України, установ, організацій, підприємств. Заява пишеться на голову Комісії та обов'язково зазначаються особисті дані заявника.

6.7 Організаційною формою роботи Комісії є засідання, які скликаються за необхідності розгляду заяв. Засідання Комісії є легітимним за умови участі в ньому не менше двох третин усіх членів Комісії.

6.8 Рішення приймаються голосуванням та оформлюються протоколом, який підписується головою (заступником голови) та секретарем. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні Комісії.

6.9 Комісія раз на рік звітує про свою роботу перед вченою радою ВТЕІ ДТЕУ.

6.10 На засідання Комісії може бути запрошений заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення норм етики та академічної доброчесності.

6.11 Основні повноваження Комісії:

6.11.1 Популяризувати принципи етики та академічної доброчесності серед інститутської спільноти.

6.11.2 Розробляти пропозиції щодо підвищення результативності впровадження принципів дотримання академічної доброчесності та етики в освітній, науковій, виховній та інших видах діяльності та надавати на затвердження вченій раді ВТЕІ ДТЕУ.

6.11.3 Здійснювати консультування щодо недопущення порушень норм етики та академічної доброчесності серед науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти та співробітників інституту.

6.11.4 Одержувати, аналізувати та використовувати для прийняття вмотивованого рішення необхідну інформацію.

6.11.5 Інші повноваження відповідно до вимог чинного законодавства України та нормативних документів ВТЕІ ДТЕУ.

7 Права особи, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності

7.1 Особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності має такі права:

7.1.1 Ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, надавати коментарі.

7.1.2 Особисто або через уповноваженого представника надавати усні та письмові пояснення, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності.

7.1.3 Знати про дату, час і місце засідання Комісії та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності.

8 Заключні положення

8.1 Це Положення затверджується вченою радою ВТЕІ ДТЕУ за погодженням з Радою студентського самоврядування ВТЕІ ДТЕУ.

8.2 Зміни та доповнення до Положення затверджуються вченою радою ВТЕІ ДТЕУ за погодженням з Радою студентського самоврядування ВТЕІ ДТЕУ.

РОЗРОБЛЕНО

Заступник директора з
навчально-методичної роботи

Лілія МАРТИНОВА

ПОГОДЖЕНО

Заступник директора з
навчально-виховної роботи

Ірина ЮРЧИК

Голова ППО

Тамара ПОРОХНЯ

Провідний юрисконсульт

Михайло ДІДУШОК

Голова РСС

Аліна ЮРЕНКО